

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2:50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Руславових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застережене. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Політика перехитрюваня.

(+) Розумна і свідомо ціли політика повинна опирати ся на певних, постійних і ясних засновках, які повинні бути підвалиною в національно-політичнім розвитку народу. Однак дуже часто, подібно як у війні, намагає ся одна сторона другу перехитрити і хитрість в такому случаю відграє нераз важну роллю. Серед рускої суспільности з'єднав собі «больный» нині фізично Богдан Андрієвич Дідицький призиває «хитрого малороса», позяк умів вельми зручно і хитро переводити свої змаганя до об'єднательної ціли. Козацкою шапкою, з якою фотографував ся, печатанем деяких поезій в «Слов'я» і літературнім альманасі «Галичанинъ» навіть «кулішівкою», продажию українських книжок і т. п. умів так хитрити, що народовці справді вірили его запевнюваням: «будьте увірені, що я малорос!» А тимчасом не чули ся, як він поступово підготовлював і промощував дорогу об'єднательній ідеї вкупі з Головацким. Народовці в тій добі держали ся лише літературної ниви і не трудно їм було удержати ся на своїм самостійнім становищі.

Колиж народовці виступили як політичне сторонництво, намагали ся москвофільські об'єднательні вислугувати ся ними при всякій політичній роботі а особливо при виборах. Коли ще змаганя москвофільського штабу не були так ясні і виразні, тоді ще все говорило ся, пересправляло і писало о «примиреню партій» цілі трактати, а перше народне віче у Львові в 1880. р. було добутком навязаного примиря. Процес Наумовича et cons. виявив наглядно змаганя москвофільського штабу з політичного боку, показав, що се не

руска партія, не «старо-Русини» а ренегати, крадіжки і шахрайства в «Рольничо-кредитовім Заведеню» і ліцитації селян, переводжені тим банком, показали ясно в цілій наготі моральну гниль москвофілів і тоді пок. Володимир Барвіньский в статях — (на жаль недокінчених задля опору тодішних вже консолідаторів-народовців) «По процесі» вказав дорогу народовцям, як треба вести народну роботу без і проти москвофілів.

Тимчасом Романчук, обнявши керму в політичній роботі і в «Дьл-і», почав дальше вдавати ся в компроміси з москвофілами і допоміг коштом народовців до регабілітації того штабу, котрого члени повинні були так само там опинити ся, де опинив ся недавно тому Зіма et cons.

Вправді народовці спонукали Романчука звернути в р. 1890. на иншу дорогу, але его все тягнуло до давного приятеля Богдана Андрієвича і проголосивши «принципальну» політику в Бібрці, опинив ся знов в его обіймах. Тодішній посол Телішевский віщував, що «то буде велика акція, на ширні розміри, що під прапором народовців з'єдинить всіх Русинів і поставить їх на міцній основі, а москвофільство буде знищене, буде тягнути народовський віз». Однак не вдало ся перехитрити москвофілів, а сї віщования не тільки не оправдали ся, але як инші народовці свого часу відчували і се висказували, дійшло до зовсім противного. Шефи москвофільського штабу стали «мужами довіря» утвореної Романчуком в марці 1894. р. злочасної консолідації, ті, що повинні були опинити ся в криміналі, були консолідованими народовцями піддержвані і рекомендовані на радних міста Львова, на послів, они знов виступали перед лицем руского народу як патріоти, коли ще так недавно навіть «Варшавській Днев-

никъ» називав їх печатно «ворами и мошенниками», що розікрали міліонову заповогу вижебрану Наумовичем. Славна консолідація скінчила ся на замковій горі у Львові розваленом голом українсько рускій молодіжи.

Після такого добутку консолідація показала ся неможливою, між консолідованими народовцями почала ся реакція, «Дьло» мусіло ударити на своїх союзників, люди, що хотять бути проводирами молодіжи, явили ся після бучі на замковій горі серед «Академічної Громади» з настроєм проти консолідації і навіть Романчук не міг оперти ся сій струї, хоч в «Дьл-і» лишив собі десять задних фірток під позором «борби із спільним противником» і т. п. і так склала ся «національно-демократична партія». Романчук і его товариші, лишаючи собі задні фірточки до москвофільського табору, простягнули тепер руки до руско-української радикальної партії, яка однак же з огляду на свої мінімальні і максимальні змаганя не могла сподівати ся прихильности руского духовенства, що все таки творить головний пень рускої суспільности. Треба було отже знов хитрити. Романчук з своїми товаришами намагав ся перехитрити радикалів і в уложеню нової програми для націонал-демократів силкував ся, о скільки було можна, обкромити максимальні бажаня радикалів. Се було причиною, що двох членів «національного комітету» виступило, що «Громадский Голос» ударяв безнастанно на цілу нову організацію, а радикальна партія станула осторонь від сеї роботи і дальше держала ся свого становища. Лишило ся в «народнім комітеті» двох проводирів радикальних і витривали там до нині в надії, що они перехитрять Романчукістів, показуючись їх прихильниками. Тимчасом і рахуба сих радикальних проводирів завела їх, они не

13

ВІСПА.

Оповіданє Вацлава Космана.

З чеського переклав Я. Юлев.

II.

По двох літах.

(Далі).

— Мамунцю, можна її дати зробити домовинку? — сказала Маня і обняла рукою мамину шию.

— Добре моє серденько. Роби, як хочеш.

Маня плеснула в руки. — Добре! кажу її зробити білу домовинку, улету-вінок, а татко скаже того бідного червачка завести аж до Чежина. Там его гарно поховаємо. Карольцьо в небі буде тішити ся, як те побачить!

Пані Свободова плакала, а молодець ходив великими кроками по кімнаті. — Аби я так зробив був, — я его сам возьму з воза на рамена і понесу до гробу.

— Так ні! — сказала Маня. — Люди гадали би, що ви се робите про славу. Я вберу гарно нашого вівчарика і він ему буде за дружбу.

— І так добре — як хочете. Лише тому

шлюфірови, коби я его міг дістати в свої руки — рік свого життя дав би за те.

Молодець попращав ся і обіцяв, що позавтра прийде на похорон. Маня казала зробити домовинку, ушила помершому робачкови гарну корочечку і післала те все до млина. Казала шлюфірці принести домовинку з дитиною до двора, а звідси мали її завезти до Чежина. Бідна мати, як побачила гарну домовинку і сорочку, заплакала з радости. Одягнула своє золото, положила в домовину і сиділа при ній ціле пополудне, глядаючи в свій зівалий пупінок.

Досвіта перед похороном привели до млина два жандарми шлюфіра і казали ему старати ся про жінку. Жінка ані поглянула на него, лише показала ему мертву дитину. Упавший чоловік став таки немов приголомшений і сказав: — Дай мені его — я его занесу на плечах. — Але жінка вихопила домовину і притиснула єї сильно до серця, наче бояла би ся про свою дитину: — Ні, не дам; я его сама понесу.

Взяла домовинку і занесла єї до пані-мельникової. — Пані-матко, подивіть ся еще раз на мого Іванчика. Тільки добра зділали ви ему, він буде за вас молити ся в небі.

Мельничка взяла молитвенник, виняла з него кілька образків, покрила лиш мертве тіло, покропила его св'яченою водою з поливачки і сказала:

— Несіть его з Паном Богом і не журіть ся. Дай нам Боже всім так легкої смерти, як сему біднячку.

Шлюфірка поцілувала мельничку в руку і пішла через мосток до Червоного двора. Муж ішов за нею.

— Ти, тепер відмовимо рожанець, — сказала і обернула ся до него. — В ім'я Отця і Сина і Св'ятого Духа.

Муж, хоча лїниво, молив ся з нею навзаїм. Коли прийшли до Червоного двора, вийшла до них Маня і прибила на домовинку пестрий вінок. Вівчарик стояв у дверях в своїм найкрасшій одязі і мав нині причесане волосє. Маня сама его причесала. Заїхав візок, пастушок сів до него, взяв домовинку на колїна і вільним кроком поїхали до Чежина. За возом ішла шлюфірка, єї муж, а оподалік Маня. Коли ввійшли до Чежина, задзвонили дзвони, пан-отець вийшов з услугою і сьпіваками, відправили молитви, відсьпівали, глина з під лопати посипала ся на домовинку — і опять одно зерно вічних цвітів засіяно до св'ятої скиби. Позаду стояв молодець і держав капелюх в руці. Коли було по похороні, підкрутив вус і сказав: — Уже по всьому. Добре..

(Далі буде).

вспіли перехитрити Романчуків, котрі пруть знов до консолідації з москвофілами і тепер радикальні проводирі мусять виправдувати ся перед нападами з своєї партії, що они «лише для тактики» держать з Романчукістами (т. є. сподівають з їх підмогою осягнути для себе два мандати).

Отся політика взаємного перехитрювання довела до такого розладу і помішання політичних і народних розумів та поглядів, якого доси не було серед рускої суспільности. Розворушений нарід кидає ся то в сю, то в ту сторону, після того, який з'явиться на вічу проводир, що буйними обіцянками або високопарними фразами зуміє пхнути товпу в один або другий бік. Нічого дивного, що яка сійба, таке буде жниво, а мабуть буде оно вельми сумне.

Виборчі діла.

«Галічанін» в розпуці, що єго дописи з жовківського та равського повіта не роблять пожаданого ним ефекту. Також і в посліднім числі заміщає аж три дописи з того округу, в яких «собранія ухвалили однодушне поступованє» при виборах (на кацапских кандидатів—Ред.). При сій нагоді наперчив орган москвофільського штабу «Русланови», закидаючи нам, що хочемо «по старому принципу польської політики: «пустити Русина на Русина». — «Як бик привик, так і реве!» Цілим старанем «Галічаніна» є, викликати драчки між руско-українськими партіями. Для сеї цілі служать єму прецінь: атеїзм, соціалізм, радикалізм, польска інтрига, фонетика і т. д. і т. д. Тими средствами «Галічанін» орудує від десятка літ, і як бачимо, з успіхом — а тепер з властивою собі безличністю сьміє нам підсувати намір сїяня незгоди між руско-українську суспільність!

Вкінці звертає ся львівський ананас до «Дѣла» і каже на єго адресу: «Непонятно однако то, що часоп. «Дѣло» о консолідації провінціанальних діятелей мовчить і тих писем із провінції, котрі приходять в «Народну Раду» і безумовно подлежать публікації, не печатаєт. В пятницу, 28. н. ст. септября отбилось во Львові довірчаче собраніє нікотрих членов національ-демократической партії. О ході совіщаній і орішеніях того собранія сплюдаєт ся глубокая тайна. По нашим свідніям, старшіє члени націонал-демократической партії склонні заключити формальную консолідацію, (по непримиримим являються ті радикальні елементи, котріє перебігли в націонал-демократическую партію от радикалов-соціалистов». Таким образом наше провінціанальное духовенство мудро поступаєт, соединяючи народні сили, ібо сему противят ся єго найбільші вороги, радикали».

Щож до згаданой наради народного комітету, то подає «Дѣло» ось які вісти:

«На нараду явило ся 60 участників, а то 26 членів (на 35) ширшого комітету і 34 організаторів або спеціальних відпоручників з повітів. Зі світської інтелігенції було 26, сьвященників також 26, а міщан і селян 8. З послів явили ся: др. Савчак, Дм. Остапчук, др. Олесницький і о. Танячкєвич; др. Окунєвский, не мігши прибути, прислав письмо. Заступлєних було 30 повітів, з иньших повітів поприходили письма; ані письм ані відпоручників не було з повітів: добромільського, яворівського, коссівського (!), моєтиского, підгаєцкого (!), сьнятинського, турчанського, і заліщицького. Взагалі згромадженє представляло ся дуже поважно, а наради вели ся оживлені від 3¼ до 9¾ години.

Найперше п. Романчук здав справу з діяльности тіснійшого комітету в справі виборчій. Комітет (зглядно виділ Народної Ради) старав ся задалегідь приготувити все, що до акції виборчої потрібно, отже 1) видав брошуру о виборах до ради державної в 5.000 примірників; 2) з двем розписаня виборів оголосив відозву виборчу; 3) старав ся о обезпеченє свободи виборів, уложивши короткий меморіял і виславши депутацию з тим меморіялом до президента міністрів а з відписом єго до намісника; крім того комітет робить заходи о публіцистичну і правну охорону; 4) розіслав письма до на-

родних організаторів і мужів довіря по всіх повітах з відозвою до розпочинаня акції виборчої і з відповідною інструкцією. Треба тільки, щоби по всіх повітах наші люди поступали строго після тої інструкції і ані хвилі не отягали ся з виборчою акцією.

Потім переходжено поодинокі округи виборчі і повіти, обговорювано ситуацію в них і раджено над кандидатурами. Зазначувано, що кандидатами треба ставити мужів народного сторонництва, котрі би яко послі тримали все разом і належали до одного клубу (не так, як звичайно бувало, що горетка руских послів в радї державній розпадала ся на більше груп або частин); та й мусять се бути люди визначні, з ширшим поглядом та політичним знанєм, а рішучі і непохитні. При тим однакож не руководжено ся тісною вузкоглядністю і чисто партійними інтересами. Так н. пр. згоджено ся підпирати евентуально кандидатуру д-ра Короля, хотя він до народного сторонництва не тільки не належить (правда, що не належить і до властивих москвофілів — ред. Дѣла), але навіть виступив неприяно против сего сторонництва та дав тим лихий почин в краю.

Говорено і о відношеню при виборчій акції до других сторонництв. В тим згляді вказувано на обовязуючі постанови тактики народного сторонництва і на інструкцію тіснійшого комітету. За поворотом до т. зв. консолідації ніхто не промовляв, тільки були голоси, щоби лучити і зужиткувати все дійсно придатні сили для поборєня спільного противника. По живій дискусії рішено на день 1. н. ст. падолиста відбути знов нараду ширшого комітету, а до того часу дано тіснійшому комітетови повновласть управляти виборчою акцією».

Посол Олесницький перед виборцями.

Минулої суботи, дня 29. вересня станув жидачівський посол перед своїми виборцями. Явили ся все запрошені, крім о. Сеніка і єго приклонників, які остентативно здержали ся від зборів. Чому? — не знати, бо як др. Олесницький виказав, він завжди був льояльним супроти них... (Але ми знаємо, що в других округах «консолідаційні друзя» так само відвернуть ся від всякої народної участі, коли мандат не попаде ся одному з них — Ред.) Мовби у відповідь сим кацапским ренегатам пос. Олесницький зложив своє народне єгєдо, обіймаючи цілий руско-український народ. Ті слова бесідника викликали велике одушевленє серед численно зібраними учасниками. Сей епізод можна уважати явним зриванєм консолідаційної політики на стрийським Підгір'ю.

Потім посол перейшов до жадань руского народу. Пояснивши ординацію виборчу, висказав унослідженє наше і заявив, що буде домагати ся знесеня курий а заведеня безпосередного, загального голосованя, заведеня автономії національностей, охорони личної свободи через знесенє неконституційного патенту з 1854 р., рівномірного узглядненя потреб руского народу при ухвалі бюджетовій, регуляції рік і правильної будови залізниць, виступить против проєктів окружних громад і хлопских майоратів і постоїть за зміною закона о пертракціях спадкових, за-для чого нині найбільше процесів між родинами. Що-до квестії неподільности ґрунтів посол, піддавши критиці Ієх Гупка, зазначив, що наміряє виступити зі своїм проєктом, сли би інтересовані, т. є. хлопці, узнали єго для себе за корисний. Проєкт єго коротко такий: По смерти батька переводить суд розправу. До неї визнає спадкоємців і раду родинну, зложену з двох членів ради громадської і кривняків. Они мають враз із судом розглянути, чи можна спадщину ділити. Сли можна, то зараз ділять і кождому спадкоємцеві віддають в посіданє, з чого буде тая корость, що сукцєсор має зараз дефінітивно свою спадщину, а не ідеальну п'яту чи десятую часть, о котру ще процесувати ся потребує. Колиж уже спадщини ділити не можна без очевидної шкоди всіх спадкоємців, або коли спадкоємці не потребують сего, тоді рада родинна узнає спадщину неподільною, однак не раз на завжди та й не для найстаршого сина, бо сей може всім иньшим займати ся, тільки не господаркою і на ній не розуміти ся, коли знов син

молодший як-раз кваліфікує ся на господаря. Ту отже рада родинна рішала би, котрий із спадкоємців має ґрунт неподільно дістати, а котрий сплату. Дальше підніє потребу старати ся о знесенє податку ґрунтового, а заведеня прогрєсивно-доходowego з узглядненєм мінімуму екзистенції. Так само попірати буде парцеляцію обшарів двірских, до котрої переведєня треба заложити банк парцеляційний або існуючому банкови краввому такий відділ поручити; виказував потребу заложєня збіжєвих маґазинів.

Наконець обговорив посол шкільництво, виступаючи против польонізаційного напрямку так що-до вченя польської мови, як і єї історії з поминенєм нашої славної бувальщини; заявив себе за знесенєм шкільних оплат та против мундурків.

Після оживленой дискусії, в якій учасники підносили потреби і жалі населєня, вибрано виборчий комітет з 24 людей під проводом о. Лукавєцкого. Др. Олесницький відказав ся рішучо від кандидатури до державної ради, але прврик, що він всею зі своєї сторони зробить, щоби причинити ся до вибору апробованого комітетом кандидата.

НОВИНИ.

— При зміні кварталу просимо Вп. передплатників о відновленє передплати. При сій нагоді просимо також дотичних Вп. передплатників, що мають які-небудь залеґлости о остаточне їх вирішанє.

— Календар. В середу: гр.-кат. Евстахія; рим.-кат. Кавдида. — В четвєр гр.-кат. Кондрата ап.; рим.-кат. Франца С.

— Руский народний театр у Львові. В середу, 3. жовтня «Верховинці», народний образ зі сьпівами і танцями І. Корженєвского. — Початок точно о 7. год. вечером. — Денна продажа білетів в тов. «Руска Бєсїда», Ринок ч. 10. і в «Народній Торговлі».

— Проґрама концерту, що відбудєт ся в Тернополі в четвєр дня 4. н. ст. жовтня с. р. о 8. год. вечером в сали «Сокола»: 1) Лисенко: «Сльоза», хор мішаний. 2) Франко-Лисенко: «Розвійте ся з вітром», сольо п. Менциньского. 3) Tausig: «Walzer Caprice», відиграє на фортепані п-на Дарія Шухєвичівна. 4) Mendelsohn: Арія з ораторії «Еліас»: Dann werd'n die Gerechten leuchten. 5) Топольницький: «Моя мати ворожбитка», хор мішаний. 6) Жєлєньский: Романс Кіркора з опери «Гєрлада», сольо п. Менциньский. 7) Лисенко: Коломийки, хор мішаний. 8) Лисенко: Народні піснї: а) «Вийду я на гороньку», б) «Ой нєнько, зацвило сердєнько», в) Доцки капає дрібнєнько», сольо п. Менциньский. — По концерті відбудєт ся в комнатах «Бєсїди» вечерок з танцями. Комітет.

— Віче урядників 30 міст в Галичині, що правлять ся на основі власних статутів, відбуло ся в Станиславові в днях 29. і 30. вересня. На віче прибуло около 30 делеґатів з міст: Броди, Бережани, Бучач, Городок, Горлиці, Ярослав, Коломия, Ряшів, Самбір, Станиславів, Стрий, Тернопіль і Жовква. Иньші міста прислали письма або телеґрами, що вповні годять ся на ухвали віча. Наради ведєно головню що-до кваліфікації міських урядників, що-до службовой праґматики і ємеритального статута. Порішено: 1) щоби в будучности магістрати жадали від своїх урядників рахункових і касових що найменше іспиту зрілости і іспиту з рахунковости, а від иньших урядників бодай уквчєной 6. класи середних шкіль; 2) щоби магістрати не приймали ємеритованих урядників з иньших заводів; 3) органом міських урядників є поки-що «Gazeta urzędnicza»; 4) прийнято проєкт службовой праґматики і ємеритальний статут з далеко сягаючими реформами; 5) ухвалєно домагати ся признаня для міських урядників тих самих полєкцій на залізницях, якими покористують ся державні урядники і 6) признаня міским урядникам характеру публичних урядників, а 7) порішено просити бурмістрів тих 30 міст, щоби поперли запанші ухвали.

— Офіцирский іспит здали однорочні охотники в 30. п. п.: Досєйль, Дзякєвич, Ліндер, Амбах, Бєхтєльоф, Білєцький, Чарнєцький, Чернявський, Фляйшль, Фридлєвич, Годовский, Герман, Гільбріхт, Глуховецький, Кобиляньский, Кольмінцер, Коньчаковський, Кордєцький, Мудрак, Немчиновський, Покотило П., Породко, Романський, Шнайберг, Сокаль, Щипчик, Татух, Ваґнер, Волошиневич, Врублєвський. Упало 16, а 5 з них буде служити другий рік. — В 24. п. п.: др. Флєкер, Голубаш, Ясєнїковський, Кундидик, Проскурницький. — В 15. п. п.: Терлєцький, Барський, Бляс, Блєзєцький, Хмєлєвський, Гомбєш, Горовіц, Маєрський, Рибіцький, Серєт, а упало 4. — В 80. п. п.: Якубовський, Домбровський, Гулік, Краєвський, Лоушанський, Осадца, Пфайфер-Вебер, Сидорович,

Теодорович, а упало 3. — В баталіоні стрільців: Леваковський, Бреднер, Френкель, Ямпольер і Папе.

— **Сегорічна контрола** нечинних воєнків крас- вої оборони відбуде ся Львові на днях 25. і 31. жовтня а додаткове зібранє дня 21. листопа- да с. р.

— **Велика туча** з громами і лискавками пере- гула сеї ночі понад Львів. Доц ляв як з це- бра, а грохит громів розлягав ся заєдно, немовби які невидимі, могутні армії станули до крова- вого бою, а лискавки що хвиля обнимали цілий небозвід ясною луною. Туча подала ся на по- лудневий схід, а рано ясне сонічко пробудило заспаних Львовян, які навіть нічо не знають про нічні, небесні чвари. Незвичайна се осінь сего року: і така довга, тревала погода і такі зливи і лискавки з громами в такий пізний час — се не аби-яка рідкість!

— **Многонадїйні молодці.** Перемиска поліція відставила оноді до суду бувшого ученика перемискої гімназії, 16-літнього Радецкого, котрий в спілці з капралем поліції Жулковским вло- мив ся до замкненого помешканя п. Баранец- кого та забрав багато дорожочинностей і ин- ших предметів. Радецкий признав ся щиро і сказав, що витрихом отворив двері від помеш- каня та поотвирив замки від столів, шаф і бю- рок. Вкрадені предмети помагали єму продава- ти або заставляти вигнани ученики Ярошевский, Берский, Набиванець, Ліб і Кучерка, за що ді- стали заплату. Жулковському дарував Радецкий два перстені і їздив з ним до Львова, де оба гуляли і тратили гроші з ледащими дівчатами.

— **Конгрес бібліографів і бібліотекарів** відбув ся минулого місяця в Парижі. Довші наради ве- дено над системою класифікації книжок в бі- біліотеках і прийнято десятковий поділ зладже- ний п. Мегілем Девеем. Ся система полягає на на тім, що всі здобутки літературної діяльності людскости поділено на 10 груп означених араб- скими числами: 1) Квєстії загальні і бібліографія, 2) Філософія, 3) Релігія, Теологія, 4) Суспіль- ні науки, 5) Фільольогія, 6) Природні науки, 7) Науки приложєні, 8) Штуки красні, 9) Літе- ратура, 10) Історія і географія. Кождий відділ поділено на 10 підвідділів і т. д. Цілий сей по- діл є простий і догідний, бо нові категорії, що появляють ся з поступом наук, можна легко в відповіднім відділі примістити в бібліотеці.

— **Матерня любов.** Жителі міста Бруксєлі, що встають досвіта, могли видіти симиднями тро- гаюче але заравом прикре видовище. Якась жінка з передмістя, матір, котрій двоє дїтїй по- мерло, а третє лежало на смертній постелі, обітувала їти на колїнах з найдальшого перед- містя Іксєль аж до катедрі св. Гудуля. В той спосіб хотїла она випросити житя для своєї послїдної дитини. Та ї додержала обіту. При помочи двох сусїдок пустила ся она досвіта о четвертій годині в дорогу до катедрі і ста- нула там о 9. годині, але так ослаблена, що пе- ред самою катедрою зімліла. Колїна єї були так стовчені і покалічені, що представляли лиш дві великі рави. Нещаслива не могла увійти до церкви і треба було єї відвезти до шпиталю.

— **Нова виправа** до північного бігуна. З Хри- стияній наспїла вість, що Хансен наміряє з кн. Абрүцїв виправити ся в околиці північного бі- гуна.

— **Вандрівка домів.** В Америці богаті капіта- лісти почали будувати доми на автомобілях і инші можна оглядати інтересне вандрованє домів з місця на місце. Властитель такого до- му переносить ся на иньшу улицю, коли єму сприкрить ся давнє місце замешканя. Коли би у Львові прийшло до такої моди, то можна би прим. снідан- їсти на площі Маріяцкій, обїд на ул. Льва Сапїги, а вечеру під жидівською си- нагогою. Варта би лише знати, як радять собі почти, щоби доручити лист такому непосидючо- му горожанинови.

— **Воздушна труба.** З Чєскої Лінави доносять, що там дня 28. верєсня пополудня підчас тучі звїяла ся величезна труба, котра наробила стра- шної шкоди. В місцевости Шєнборн воздушна труба розвалила пять домів і рознесла їх, а в двох сусїдних місцевостях по одній хатї; сади при тих хатах вихор зовсім виломив. В Шєн- борні виломив вихор всі дерева на просторї 1.400 квадратних сязнів і поклав їх колесом на землі, або понїє сьвітами. Вихор був так сильний, що вхопивши людий на улиці ніс ли- ми до 30 метрів далеко. Много людий внаслід- док того покалічило ся, але ніхто не згинув.

— **Конкурси** на учительські посади, звиш 170 місць, оголосили шкільні ради окружні в Золо- чєві, Снятині, Турці, Гусятині, Тернополі, Ся- ноку, Камінці Струмїловій і Бохні.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць державних** оповіщує:

Австрийско-румунський рух особовий через Іцкани. З днем 1. жовтня 1900. увійде в житє нова тарифа для повисшого руху. Цїна примір- ника 30 сотиків.

Полуднево-німецкий-австро-угорский союз залїзничий. З днем 1. жовтня с. р. увійде в жи- тє додаток II. до части II. зшитки 10. тарифи з дня 1. грудня 1898.

Дня 1. верєсня с. р. отворено перєстанок Цївєччано, лежачий поміж перєстанком Понте- яльто і стацію Ронконо на залїзници льокаль- ній Трієнт-Теце в окрузі ц. к. Дирекції залїз- ниць держ. в Інсбруку, для руху особового і па- кункового.

— **Дрібні вїсти.** Краківска дирекция залїзниць заборонила кондукторам приймати від подорож- них грошеві датки. — При тягненю відєньских льосів з 1854 р. головна виграна упала на С. 1.632 ч. 26; друга виграна на С. 3.308 ч. 22; по 4.200 кор. виграло: С. 360 ч. 19; С. 1.958 ч. 19; С. 2.291 ч. 4 і 30; С. 3.216 ч. 11. — В ночі з суботи на неділю наїхали на себе на стадії в Кракові два тягарові поїзди, причім три кондук- тори потерпіли легкі потовченя, а кільканацять возів поторощило ся. — Дневники доносять, що начальник залїзничої стації в Грибові, Левиц- кий, спроневірив кілька тисяч корон і пропав без вїсти.

— **Руска вистава артистична** разом з вїста- вою фантів дяківської льотерії в великій сали «На- родного Дому» отворена що дня від 9-ої години рано до 7-ої години вечером. Вступ від особи 60 сотиків, для шкільної молодїжи 30 сотиків. За куплєним льосом в цїні 2 корон вступ для одної особи на одно відвіданє вільний. Кождий щирий Русин, кожда щира Русинка, чи то руска родина, має патріотичний обовязок, в міру заможности відвідати виставу.

Наука, штука, література.

Богдан Лепкий: «Стрічки». Заходом К. Стү- динського. Львів. Накладом А. Хойнацкого. З дру- карні В. А. Шийковского. 1901. Книжочка міс- тить в собі: «Посьвята», «Засьпів» (стр. 3—7) дальше 26 поезій п. з. «Думки і пісні» (стр. 9—45), 12 поезій п. з. «Любов і жаль» (стр. 47—75), цикль поезій п. з. «Сєло» (стр. 77—93) і 6 поезій п. з. «З чужини» (стр. 95—103). Ви- данє елєгантнє, на велїновім панєри, в гарній золочєній окладці. Цїна 2 корони. Набувати можна в книгарні Ставропїгїї — Львів ул. Руска ч. 3.— «Стрічки» — се збірка чудових, ліричних поезій молодого, талановитого поєта, овїяних горячою любовю до рідного краю, повних чув- ства і милосєрдя для свого народа, богатих для характеристики нїжної душі автора. Сєгож автора появлять ся небавом «Оповіданя» (з ря- ду трєта збірка). Они вказують, що п. Лепкий володіє пером з великим таланом також в прозі.

Справа вь сєлї Клекотинї. Драматичній сце- ны вь павцизвїяних часовь *Рудольфа Мога*. Другє поправленє выданє зь житєписомь автора. Львѳв. Накладом А. Хойнацкого 1900. Стор. XVI+120, 16°. Цїна брош. примірника разом з почтѳвою перєсылкою 70 сот. Набути можна в Ставропїгїйській книгарні у Львові.

Телеграми.

Монахїв, 2. жовтня. З нагоди нинїшного вїнчаяя баварскої княжної з бельгїйским кня- зем Альбертом, відбув ся двірєкий обїд, в яким взяли участь прибувші на се торжєство князї, а між ними архикн. Франц Сальватор.

Париж, 2. жовтня. Вчєра вїтворєно ту кон- грєс мира. Заступлєних на нїм є 14 держав.

Познань, 2. жовтня. Намїрено ту пострѳєнє нїмецкого театру коштом 1,200.000 марок. Дер- жава дасть 800.000 марок, а мїсто прочу суму.

Льондон, 2. жовтня. До палати послїв ви- брано вчєра до 4. год. попол.: 97 унїѳїєстїв, 8 лїбералїв і 8 ірляндских народѳвцїв.

Новий Йорк, 2. жовтня. Страйкуючим робїт- никам в угляних закопах підвиєшено платню о 10%.

Будапєшт, 2. жовтня. При подїлі громад- ских пасовиск в Кўрняревї прийшло до крова- вої бїйки, прачїм жандармерія застрїлила 3 о- соби на смєрть.

Бєрлїн, 2. жовтня. Berliner Tageblatt доно- сить з Петєрбургa, що в вїду окупації мїста Гїрїн в Манджуриї, котрє є осєредком манджур- скої торговлї, належить уважати вїйну в Ман- джуриї за покінчену.

Бєрлїн, 2. жовтня. Друга дивїзїя першої нїмецкої ескадри прибѳла до Таку дня 28. ве- рєсня.

Тїєнтсїн, 2. жовтня. Наспїла ту телеграма з Вєшїнгтѳну, щоби американські головні вїй- ска повернули домів з китайскої кампанїї.

Новий Йорк, 2. жовтня. З Пєкіна доносять, що там остане лишє 2.000 росїйского вїйска для заступництва Росії.

Льондон, 2. жовтня. Китайський цїсар вислав до нїмецкого лист з перєпросїнами за убїєство нїмецкого посла, Кетєлєра, а японьского цїсаря

перєпрошує за убїєство секретаря японьского посольства.

Льондон, 2. жовтня. Лїгунгчан відложив по- дорож до Пєкіна до часу, поки не буде видїти ся з гр. Вальдєрзе.

Преторїя, 2. жовтня. Гєн. Бодєн-Повєль о- бняв команду над 12-тисячним поліційним вїйском в Трансвалї і Оранїї.

Руский народний театр.

Головні особи драми «Скананий сьвіт», се Кантїй (Стадник) і єго полюбовниця Зузя (Гєм- бицка). Кантїй є чоловіком без всякого душев- ного змієту. Як рвуча філя ріки відломить від берега кавалок ілу, та котячи єго з собою, у- творить з него твердий камїнь, так і Кантого філя подїй несє, котить, затѳкає в нїм всі мякші, людєкі місця і вкінци робить з него твердий, зимний камїнь. Та лишє один дорого- цївний їзмарагд остав ся в тім камєні: їскра любови до своєї дитини, яку за жадну цїну не хоче віддати. Се приєднює нас з Кантїєм і ми спївчѳєм єго сльозам, коли він прогнавши сїмю, остає ся сам в хатї з недолюблюваною жінкою та з дитинкою, відобраною матерї... Інакше по- няв Кантого п. Стадник і зробив з него завяз- того злїєсника, «вїбухового» пасїоната. Чи се влаєтивїйше і правдївїйше пониманє сєго ха- рактеру — не берємо ся судити, але мусїмо за- значити на всякий спосіб, що безнаєтаннє по- дразнєнє Кантого томило і ослабляло ефект тих немногих, сильних сцен, які автор вивїв в тре- тїм та четвєртїм актї.

Що-до Зузьки не можна виробити собі яєного погляду: чи она добиває ся дитини з ко- ристолобности, задля алїментїв, чи з любови до дитини? Пїєсля нашого осуду, Зузька є Шєв- чєнкївскою, нещасною, заслугуючою на мило- сєрдє всіх добрих людий матерїю-покриткою; але ми чули такі вискази, що видці віднесли вражїнє, немов би Зузька була простою сїль- скою лєдарницєю. До такої конклюдїї могла довести гра пни Гємбицкої, яка силила ся на злѳбу і завязьтє, а неможливо чорною перукою немѳв ще хотїла піднєсти «чорнїєсть» характеру Зузьки. Не годячи ся на цїлє заложєнє креації, не можемо нич сказати про гру артистки, зга- даєм тїльки, що сим разом єї дїкція мала при- роднє темпо і була богато виразнїйшою, як звичайно.

Що-до вивєдєня ролї найперше мїсце на- лежить ся п-нї Осиповичєвій. Се признав єї сам автор, а на другїм предствалєнню почтив навїть нашу знамениту артистку, прєгарною китицєю цьвїтїв. Про артистичнє відтворєванє постатїй лихих, зависєних та скарливих жїнок п-нєю Осиповичєвою, ми вже мали нагоду нераз говорити. Тут піднесємо, що драматичну сєцєну, коли єї Кантїй викидає з хати, артистка віддала з та- кою силою, без тїни пустого патѳєсу, що цїла розпука тяжко покараної жїнки уявила ся в єї грї.

Дуже добрий тип молодого лєдаря вивїв п. Грїгорѳвич в ролї Собка. Байдужний а зарѳзу- мїдїй, спокїйний а хитрий Собко, в інтерпрєта- цїї сєго артиста, був передѳвсїм природним в кождїм руху, в кождїм поглядї, в кождїм словї: Але при тім була сила і бундѳчнїєсть в цїлій сїй гордїй постатї, а сєни єго грїзб і битки викликали справдєшну грозу. П-нї Рубчакова віддала рѳлю напастѳованої усїма жїнки Кантого Гальжбїтї з добрим зрозумїєнєм, а при тім ви- глядала так гарно в своїм убогєнькїм убѳрї, що не диво, як Кантїй задля неї покинув тамтѳту. Тїльки треба би знївелѳувати русло потока слїв, що ще завсїгди бїжуть як на лѳторах.

Мило нам, що можем написати слова прав- дивого признаня молодїй артистїцї, п-нї Костє- вїй, в ролї бїдної комїрницї Ягї. Попри добре вивєдєнє самого типу, завважали ми знатний поступ у артистки в дїкції, так що-до єї вираз- ностї, як і сили голосу — при цїлковитїй природности тѳну. З помєньших рїлї доповняли удачну цїлїєть сїльські типи відтворєні пп. Гєм- бицким, Рубчаком, Нїжанковским, Шєрєметѳю та Юрчаком і павями Стєчиньскою та Сїрків- ною. Осїбна згадка належить ся п. Твардїєвичєви за старєнького дїдуєя, а пп. Костєви і Петрови- чєви за звиннє справѳванє урядѳ дружбїв вє- сїльских.

Малий феїлетон.

ПОЧИНОК.

(Виймки з довшого оповідання)

Богдана Лепкого.

(Далі).

Лежить Починок і дивить ся то на вікна то на двері. Двері від овечого хлівця і вузкі і короткі а вікно, сміх людям сказати. Аж его нема. Так би встав, так би облядив, та нема аві гроший ні сили. Лежить і згадує колишні часи і колишних людей. І помагав їм і годив, а они забули про него, бокують як від зарази. Кождий про себе дбає, двора боїть ся. Хворосту не дістане. А ти старий сконай, заковези, най тебе свіги засиплять, най тебе звіві з'їдять, що то кого обходить. Добре тобі так! Було не вганяти ся в право, було не міряти ся з паном, ти-ж не дитина.

Згадує — коли чує — гамір. На лісовій дорозі чути хрупіт чобіт, бревкит пил і далеку розмову. Могли то бути рубачі, могли люди їхати по стоси, і не знати чого той гамір затрівожив старого.

Притулив ухо до віконця і слухає. Голоси йдуть, все ближше і ближше. Вже минули стару дуплаву

липу, вже порівнали ся з городом, вже настагають до хати. За хвилину будуть близь вікна. — І очи старого вилзли зпід густих бровів та сіли на верха. Ждали. За хвилину справді щось майнуло, одна баранча шапка, друга, трета. Хотів вставати, замикати двері, хотів класти ся на порозі, не пускати, а потім лиш обернув ся до стіни і ждав.

Чув, як увійшли в сіни, як говорили щось, радили, як називали его борсуком, хрінном спорохнілим, як вкінці кашляючи всунули ся до хати.

Починок ждав — най буде, що хоче.

А они якби не знали, що робити, посідали. Повиймали тютюн і позакурювали люльки.

— Спить.

— Вдає.

— А може вмер.

— Підкури его Микито — то встане.

— Гей дїду. А вставайте но. Вже сонце май-май підігнало, а ви спите. Час полуднувати! Бесідам не було кінця. Жартами хотіли всмілити себе до поганої роботи.

— Ну хлопці, годі ждати. Берім его з лавою тай тацім!

Приступили до лави і хотіли брати. Але старий підвів ся і ди-

влячись на них встеклими очами, просив.

— Люди добрі! Лишіть мене! Дайте, най сконаяю! Що я вам завинив, люди!

— Ми слуги панські — відповіли ему. — Наша річ слухати. Кажали зруйнувати хату, так зруйнуємо. Наше діло служба!

І вже піднесли его і пустили ся нести.

— Лишіть, кажу! Лишіть! Тікайте з моєї хати. Я ту пан!

— Зеунув ся з лави і з сокирою стояв в куті.

Але они кинули на него его власний кожух, а потім міх з соломою з постелі, а потім веретами закидали его і знеможеного, як дитину в повитку винесли з хати.

Далеко в лісі, на окопі положили старого.

Звідси дивив ся, як руйнували хату. Чув, як тріщали крокви, видів, як валили ся стіни, як летіли сніпки на ліс, як потім дерева захитались і падали на себе з неколкоким лоскотом і гуком. Весь ліс звалив ся на одну велику, височенну стирту і поховав під собою і его і двір і весь світ. . . .

Коли збудив ся, чув, що якоесь му в голові неясно.

Так як би там хто вітру надув, або пороху насипав.

На силу хотів усеї кутки пере-трясти та відсвіжити память, але не міг.

Аж як на хату глянув — зрозумів всео.

Патик на патику не остав ся. Лиш комин розвалений сторчав, лиш солому зі стріхи розносив вітер, лиш глина, вапно і дерево валило ся безладно. А небо, як би затерти хотіло той гидкий злочин, пустило в ночи сніг і припорошило то всео, заріввало білою, холодною мукою.

Глянув і брови підлізли в гору, очи розтворили ся широко, як би вискочити хотіли, а біле, розкуйовдане волосє насторшилось і шпильками впивало ся в мозок. Кождий волосок колов его з окрема. Блискавками некучими літали спомини вчорайшої днини по всіх закутинах мозку, гонили, шпигали, кололи. А потім збігли ся разом, счіпили ся і бухнули об череп — раз, другий, третий.

Схопив ся за голову руками і упав горлиць на землю. Донька обтулювала его лахами старими і змітала сніг з его одежі, з лица і з волося. . . .

(Д. б.)

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впресв. Митроп. і Пресв. Еп. Ординариятм всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі звяряди, збіже в зерні і солі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вивосить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій,	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Дністера» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року впресли виплачені шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністера» приймає Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долній, Святині, Городенці, Теробовлі і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язиці. Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях, де нема близько агентів «Дністера», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Інформації і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ в найкористнійших комбінаціях.

Пожечки для членів Тов. взаїмн. обезп. і взаїмн. «Дністеръ» на 5 1/2 % і 10% додатку на кошта адм.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім «Просьвіти»).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 10% додатку на кошта адміністраційні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Св'ященники, не посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручителів предложити еще полісу житеву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський вивосить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ».

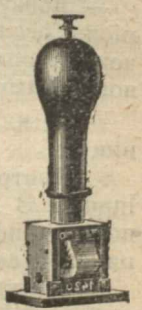
Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

Артистичне заведење ритовничє малярства шильдів. відливаня, таблиць, виріб печаток навчукових і великий вибір навчукових друкарень

Генрик Шапіра

Львів, ул. Коперника ч. 3 (побіч аптеки Вл. Миколаша).

Виконує дуже красно всілякі роботи, а іменно: печатки навчукові і металеві для громад і урядів парохіяльних. Шильди мальовані на шклі, дереві, бласі та полотні. Всілякі лякерования, позолочуваня хрестів. Таблиці і шильди ляні з ріжних металів, таблиці нагробні і назви улиць, числа на доми.

Гравури на металю та дорогих камінях, печатки, штанци, відзнаки, букви, монограми, герби і гузики до упряжи та ліберні. Марки печаткові, бляшки шпунт. для броварів. Нуморатори і стемплі на датум. Обцяги до пльомб, шабльони. Краска до печаток та хемічна краска до білизни.

Цінники даром і франко.

Гіпотечного.

БАНКУ

Контора виміни

виплачує без погреченя провізії або коптів

цінні папери

вильосовані

КУПОНИ

Всілякі